

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของผู้พิพากษาในการพักการลงโทษ
ชื่อผู้เขียน	รติบดี รัชตะเมธากุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณนารถ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การบังคับโทษจำคุกให้เป็นไปตามหลักวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกถือเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการบังคับโทษจำคุกที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขพฤติกรรมเสียและทัศนคติของอาชญากรให้มีความคิดอย่างคนปกติทั่วไปมากที่สุดก่อนปล่อยตัวบุคคลนั้น ออกสู่สังคมภายนอกเรือนจำ และจะไม่หันมากระทำความผิดซ้ำอีก แต่ในปัจจุบันกลับพบว่า กระบวนการบังคับโทษจำคุกที่กระทำอยู่มุ่งเน้นที่จะกระทำต่อตัว “ผู้ต้องโทษ” อันเป็นไปตามหลักวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อแก้แค้น ทดแทน เป็นสาระสำคัญ และมีการนำวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อข่มขู่ ตัดโอกาสกระทำความผิด และเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข มาใช้เป็นส่วนน้อย ผู้ต้องโทษจำคุกจึงอยู่ในสถานะเป็นเพียง “กรรมของการบังคับโทษ” กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การบังคับโทษในปัจจุบันเป็นการลงโทษเพื่อตอบสนองความรู้สึกและความต้องการของคนในสังคม แต่ไม่ได้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกอย่างแท้จริงที่มุ่งให้ผู้กระทำความผิดสามารถดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิด สามารถกลับตัวเป็นคนดี ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเมื่อมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดจนครบกำหนดเวลาแล้ว ผู้นั้นจะต้องสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติได้

ทั้งนี้การลงโทษจำคุกจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งผู้ถูกบังคับโทษต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย หรือมีหลักประกันการบังคับโทษโดยกฎหมาย อันจะเป็นการยกระดับผู้ต้องโทษจำคุกให้มีสถานะเป็น “ประธานของการบังคับโทษ” และสามารถให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษจำคุกตามสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากการบังคับโทษเป็นมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับโทษจำคุก อันมีลักษณะที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของผู้ที่ต้องถูกบังคับโทษจำคุกนั้นโดยตรง ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญและส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก

การใช้อำนาจตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดขึ้นได้ในทุกประเทศแม้แต่ประเทศที่ได้ชื่อว่า “ประเทศพัฒนาแล้ว” หากปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งมาก

เกินไป ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรอื่น หรือประชาชน หรือ อาศัยเจ้าหน้าที่ หรือองค์กรในระดับที่สูงกว่า เป็นผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจ อย่างไรก็ตาม กระบวนการบังคับโทษอาญา เริ่มตั้งแต่การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือ คำสั่งตามกฎหมายโดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง การ กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของ กระทรวง หลักราชบัญญัติ และหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง รวมถึงการ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การจะคุมขังผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดไว้ ณ ที่ใด การ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างไร การพักการลงโทษ การอภัยโทษ การลดวันต้องโทษจำคุก การปล่อยตัว ผู้ต้องขังก่อนกำหนด เหล่านี้เป็นเรื่องของการบังคับโทษอันเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของกรม ราชทัณฑ์โดยเฉพาะ

กระบวนการบังคับโทษทางอาญาตามหลักสากลและในประเทศต่าง ๆ เช่น สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นต้น จะมีระบบการบริหารงานราชทัณฑ์ซึ่งมีลักษณะที่ แตกต่างจากระบบงานราชทัณฑ์ของประเทศไทย กล่าวคือ ในกระบวนการขึ้นบังคับโทษทางอาญา จะมีได้มีแต่เพียงหน่วยงานราชทัณฑ์ที่จะมีอำนาจสิทธิขาดในการดำเนินการบังคับโทษเพียง หน่วยงานเดียว แต่ยังมีองค์กรศาลซึ่งเป็นผู้มีบทบาทหลักในการพิจารณา ออกคำสั่งในเรื่องต่าง ๆ ที่ จะมีผลเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังนั้น นอกจากนี้ ยังมีองค์กรอัยการซึ่งกฎหมาย ได้กำหนดบทบาทในการร้องขอและให้ความยินยอมหรือคัดค้านการให้มีการใช้วิธีการต่าง ๆ อันมี ผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตัวผู้ต้องขัง รวมถึงการอุทธรณ์คัดค้านคำวินิจฉัยของศาลในกรณี ดังกล่าวด้วย กระบวนการในชั้นบังคับโทษนี้จึงเสมือนเป็นกระบวนการวิธีพิจารณาในชั้นพิจารณา พิพากษาคดีอีกชั้นตอนหนึ่ง และเป็นการทำงานที่มีลักษณะเป็นระบบบูรณาการองค์กรใน กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

การมีผู้พิพากษาบังคับโทษทำงานใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จึงมีความจำเป็นเพื่อให้ เกิดความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในกระบวนการบังคับโทษอาญากับความจำเป็นในการ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขัง และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่โดยมิ ชอบหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ อันจะทำให้ผู้ต้องขังและประชาชนทั่วไปที่รับรู้รับทราบขาด ศรัทธาในกระบวนการบังคับโทษ และย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของกระบวนการยุติธรรม ก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคม เป็นการลดเสถียรภาพในการดำเนินการของรัฐบาลและระบบงาน ยุติธรรมทางอาญาของไทย

ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการสร้างระบบการตรวจสอบหรือถ่วงดุลอำนาจรวมถึงการทำงานร่วมกันขององค์กรศาลและกรมราชทัณฑ์ มากกว่าที่จะให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้มีสิทธิขาดในการดำเนินกระบวนการขึ้นบังคับโทษแต่เพียงหน่วยงานเดียว

Thesis Title	Roles of the Judge in Parole Sentence
Author	Ratibodee Rachatamethakul
Thesis Advisor	Assis.Prof. Dr. Thanee Vorapatr
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

Imprisonment sanction is an important indicator to monitor the efficiency of imprisonment that aims to solve behavior and attitude of the criminal to become normal as much as possible before liberate to the society outside the prison and shall not repeatedly commit offense. In presence, however, it is found that the imprisonment sanction is focused on the “convict” that generally aims to revenge, compensate but the objective to punish as to threaten, eliminate the change to commit offence and improvement is less applied. The convict is thus only in the status of “Deed of Punishment”. In other hand, punishment sanction in present is to respond the feeling and desire of people in the society but not to respond actual objective of imprisonment that aims to develop the offender’s living in the future without committing any offense, able to reform oneself and shall not recommit any offense, responsible to the society and able to co-live with others in normal society after the expiry of imprisonment period.

In this regard, imprisonment must be corresponding to the rules of Human Dignity according to the provision of the Constitution. In addition, the sanctioned offender must be protected or guaranteed by law which shall upgrade the imprisoned convict as “Chairman of the Punishment Sanction” and able to protect right of the convict according to basic human right to fully treat the prison due to imprisonment sanction is measure to deal with the imprisonment that directly limit freedom of the convict which is important and greatly impact the society.

Arbitrary use of power of state official is found in almost all countries even in “developed countries”. Should law grants too much power to any official, it is thus required to inspect and balance by other organization or by people or otherwise more senior official or higher organization is required to inspect use of such power. However, criminal sanction is initiated from treating the convict according to the judgment or legal order according to the Corrections

and other related Laws. Prescribing guidelines to treat the prison to correspond with laws, rules, regulations, policies of the ministers, criminological and penology principles and also determine minimum standard treatment for the prisoners, welfare and support management for the prisoners including also other action as prescribed by law, such as, where to imprison the convict who is treated by final judgment, how to treat the prisoner, parole, pardon, rebate of imprisonment date, earlier liberation. Those are the matter of punishment sanction which is special direct duty of Department of Corrections.

Criminal sanction processes according international principles and in several countries, such as, Republic of France, Federation Republic of Germany, etc. shall have corrections management system differently from Thailand, namely, in the criminal sanction processes, not only the Department of Corrections who has absolute power of punishment sanction but the court also has key roles in consideration, issuing orders in several matters that impacting right and freedom of the prisoners. In addition, there is also prosecutor organization where law prescribes roles on claim, consent or opposition the use of several methods that impacts right and benefit of the prisoners including appeal to oppose the court decision in those mentioned case. The punishment sanction process is liked other one step of consideration procedures in hearing process and as the organizational integrated function in judiciary process from the beginning until ending process.

The judge who enforces punishment sanction working closely to the corrections official is thus necessary in order to make balance between the efficiency in criminal sanction process and the necessity to protect right and freedom of the prisoners and to prevent illegal or arbitrary use of power of the official which shall cause the prisoners and general publics to loose their believe in punishment sanction process and finally impacts the stability of judiciary processes, causes frustration in the society, reduce stability in operation of the government and criminal justice administration system of Thailand.

Based on those reason, it is recommended to build inspection and power balance system including co-working of court and Department of Corrections more than to give the Department of Corrections an absolute power to solely operate the punishment sanction process.